

Lesley Griffiths AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Ynni, Cynllunio a Materion Gwledig
Llywodraeth Cymru

22 Awst 2018

Annwyl Lesley

Llywodraeth Cymru YMGYNGHORIAD AR FFRAMWAITH DATBLYGU CENEDLAETHOL

Cynhaliodd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig weithdy ar 28 Mehefin 2018 i randdeiliaid i drafod y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC) i Gymru.

Clywsom hefyd gan John Davies, cyn-Gadeirydd y Grŵp Cynghori Annibynnol ar Ddiwygio'r System Gynllunio yng Nghymru, a Neil Harris o Ysgol Daearyddiaeth a Chynllunio Prifysgol Caerdydd, yn ein cyfarfod ar 14 Mehefin. Rwy'n ddiolchgar i swyddogion eich adran hefyd am ddod i'r cyfarfod ar 14 Mehefin i'n briffio ynghylch y FfDC. Roedd yn hynod o addysgiadol a hoffwn ofyn i chi roi ein diolchiadau iddynt.

Roedd y rhai y gwnaethom ni glywed ganddynt yn ystod ein gwaith yn canmol faint y mae Llywodraeth Cymru wedi ymgysylltu yn ystod proses y FfDC hyd yn hyn, a natur y gwaith ymgysylltu hwn. Mae'r Pwyllgor yn gobeithio y bydd y lefel hon o ymgysylltiad yn parhau wrth i fersiynau pellach gael eu llunio.

Mae'r Pwyllgor yn cydnabod bod drafftio'r FfDC yn broses a fydd yn parhau tan 2020, a bod yr opsiwn a ffeirir ar gyfer y FfDC a drafodwyd yn ddogfen lefel uchel. Bydd y Pwyllgor yn dychwelyd at y pwnc hwn er mwyn craffu ar y FfDC drafft yn fanylach pan gaiff ei gyhoeddi y flwyddyn nesaf.

Cododd y trafodaethau a gawsom gyda rhanddeiliaid nifer o faterion yr oedd y Pwyllgor am fynd i'r afael â nhw.

1. Strwythur yr opsiwn a ffefrir ar gyfer y FfDC

Dywedodd rhanddeiliaid wrthym fod y ddogfen, fel y'i drafftwyd, yn rhy gymhleth a bod ganddi ormod o haenau. Roedden nhw'n dweud y dylai fod mwy o ffocws i'r ddogfen yn hytrach na bod ganddi weledigaeth, amcanion a themâu, ac y byddai'n anodd i bobl nad ydynt yn rhan o'r system gynllunio, ond y bydd y cynigion yn effeithio arnynt, fynd i'r afael â hi a'i deall.

Er enghraifft, mae pedair prif elfen i weledigaeth y FfDC: lleoedd unigryw a naturiol; lleoedd cynhyrchiol a mentrus; lleoedd actif a chymdeithasol, a rhanbarthau ffyniannus, nodedig ac amrywiol. Hefyd, mae gan y FfDC 27 o amcanion sydd wedi'u nodi o dan benawdau sydd ychydig yn wahanol, ond sy'n amlwg yn gysylltiedig â phedwar maes y weledigaeth. Yn olaf, yr opsiwn a ffefrir: cyflwynir Lleoedd Cynaliadwy o dan bum 'maes' sy'n debyg i'r pedwar 'pennawd thematig' ym Mholisi Cynllunio Cymru – Creu Lleoedd; Lleoedd Unigryw a Naturiol; Lleoedd Cynhyrchiol a Mentrus; Lleoedd Actif a Chymdeithasol; a Rhanbarthau Cymru.

A oes unrhyw fwriad i symleiddio'r ffordd y caiff y ddogfen ei chyflwyno?

2. Y synergedd rhwng yr opsiwn a ffefrir ar gyfer y FfDC a pholisïau eraill

Polisi Cynllunio Cymru (PPW) – Roedd rhai rhanddeiliaid yn aneglur sut y byddai'r PPW a'r FfDC yn integreiddio ac yn cyd-fynd â'i gilydd. Roeddent yn gofyn am eglurder ynghylch sut y mae disgwyl i'r ddwy ddogfen gydweithio.

Gofynnodd rhanddeiliaid am ragor o fanylion ynghylch sut y bydd yr ymgynghoriad ar y PPW Argraffiad 10 newydd yn effeithio ar y gwaith o ddrafftio'r FfDC. Rydym yn cael ar ddeall bod disgwyl cyhoeddi'r PPW newydd cyn diwedd y flwyddyn. Holodd y rhanddeiliaid a fyddai unrhyw faterion arwyddocaol o'r ymgynghoriad ar FfDC yn golygu y byddai'n rhaid ailddrafftio PPW ac i'r gwrthwyneb.

Y Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol – roedd ein rhanddeiliaid yn gofyn a yw'r rheini sy'n drafftio'r FfDC wedi gweithio gyda'r swyddogion sy'n bwrw ymlaen â Chomisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru (CSCC). Mae CSCC yn gyfrifol am gynghori Gweinidogion Cymru ynghylch anghenion seilwaith economaidd ac amgylcheddol Cymru dros y 30 mlynedd nesaf. Mae'r Pwyllgor yn deall nad yw Llywodraeth Cymru a'r Comisiynwyr penodedig eto wedi cytuno ar drefniadau gweithio manwl CSCC drwy ddogfen gyfansoddiad.

Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru drafft – hoffai ein rhanddeiliaid weld mwy o fanylion ynghylch sut y caiff y FfDC ei integreiddio â'r Cynllun Morol a sut y caiff pob un ei ddiwygio wrth iddynt gael eu diweddarau.

Datganiadau ardal – hoffai ein rhanddeiliaid wybod sut y bydd y Datganiadau Ardal a gynhyrchir o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn bwydo'r broses o ddrafftio'r FfDC.

Cynlluniau Llesiant – roedd ein rhanddeiliaid yn gofyn ynghylch a ddefnyddiwyd y dystiolaeth o'r Asesiadau Llesiant wrth ddrafftio'r opsiwn a ffefrir ar gyfer y FfDC. Roedd hefyd yn gofyn a fydd y FfDC drafft yn tynnu ar y sail dystiolaeth hon yn y dyfodol.

Sut y bydd Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod gwaith CSCC ac egwyddorion y FfDC yn dylanwadu ar ei gilydd?

A fydd PPW Argraffiad 10 yn cael ei ailddrafftio yng ngoleuni proses y FfDC, ac i'r gwrthwyneb?

Beth yw'r mecanweithiau ar gyfer sicrhau bod y FfDC a Chynllun Morol Cenedlaethol Cymru yn dylanwadu ar ei gilydd ac yn datblygu ei gilydd?

Beth yw'r sail dystiolaeth ar gyfer y diwygiadau manwl o'r opsiwn a ffefrir ar gyfer y FfDC, ac a fydd yn tynnu ar y Cynlluniau Llesiant a'r Datganiadau Ardal?

3. Creu Lleoedd

Roedd y rhanddeiliaid yn hoff iawn o'r cysyniad o greu lleoedd.

Fodd bynnag, roedd rhai yn teimlo y dylai'r diffiniad roi mwy o bwyslais ar bobl a chymunedau, gan gynnwys canolbwyntio ar bwysigrwydd cartrefi a swyddi ar gyfer creu lleoedd llwyddiannus.

Awgrymwyd y byddai Cynlluniau Lleoedd yn fecanwaith defnyddiol ar gyfer cynnwys cymunedau yn y gwaith o greu lleoedd a llywio anghenion tai lleol.

A oes unrhyw fwriad i adolygu cwmpas y diffiniad o greu lleoedd mewn fersiynau yn y dyfodol?

4. Cynllunio rhanbarthol

Mae'r opsiwn a ffeirir ar gyfer y FfDC yn gosod cyfeiriad ar gyfer tri rhanbarth i Gymru – y Gogledd, y Canolbarth a'r De-orllewin, a'r De-ddwyrain.

Fodd bynnag, roedd y gwaith ymchwil gan Ysgol Daearyddiaeth a Chynllunio Prifysgol Caerdydd yn awgrymu pedwar rhanbarth yn y FfDC.

Mae'r Pwyllgor yn deall bod y tri rhanbarth yn yr opsiwn a ffeirir ar gyfer y FfDC yn cyd-fynd â'r rheiny yn 'Ffyniant i bawb: y cynllun gweithredu ar yr economi', ond mae ein rhanddeiliaid yn argymhell y dylid rhannu rhanbarth y Canolbarth a'r De-orllewin i greu pedwar rhanbarth.

Beth yw'r rhesymeg dros gynnwys y tri rhanbarth a ddisgrifir yn 'Ffyniant i bawb: y cynllun gweithredu ar yr economi?' A fydd fersiynau o'r FfDC yn y dyfodol yn edrych ato ar nifer y rhanbarthau?

Rydym yn cydnabod yr angen i waith cynllunio ar lefel ranbarthol ymdrin â materion sy'n croesi ffiniau awdurdodau cynllunio lleol, ac rydym yn pryderu nad yw Cynlluniau Datblygu Strategol (CDY) yn cael eu datblygu. Roedd rhanddeiliaid yn pryderu y gallai hyn olygu y bydd y FfDC yn mynd i'r afael â materion y byddai'n well i'r CDY fynd i'r afael â hwy.

Cafwyd galwad am eglurder ynghylch rôl y rhanbarthau a nodir yn y FfDC.

Pa gamau y bydd Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i sicrhau bod awdurdodau lleol yn cyflawni Cynlluniau Datblygu Strategol?

Tai

Bydd y FfDC “yn nodi rhagamcaniad tai a phoblogaeth ar sail polisi cenedlaethol, a fydd yn cynnwys ystod Cymru gyfan o ffigurau tai ar gyfer cyfnod y cynllun”.

Roedd pryder y gellid dehongli'r 'ystod o ffigurau tai' fel targed. Roedd rhanddeiliaid hefyd yn pryderu bod yr iaith a ddefnyddiwyd yn y ddogfen yn awgrymu dull gweithredu o'r brig i lawr yn hytrach nag o'r gwaelod i fyny. Roeddent am weld ffigurau tai sy'n seiliedig ar angen lleol ac yna'n cael eu cyfuno i greu'r ffigurau rhanbarthol a chenedlaethol.

Dywedodd rhanddeiliaid hefyd y dylai'r ffigurau tai yn y FfDC adlewyrchu gwahanol fathau o dai i adlewyrchu anghenion tai lleol, fel ar gyfer tai cymdeithasol a fforddiadwy.

A oes unrhyw fwriad i egluro'r iaith sy'n cyfeirio at yr 'ystod o ffigurau tai'?

I ba raddau y bydd anghenion tai lleol yn pennu'r ffigur tai cenedlaethol yn y ddogfen derfynol?

5. Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig

Mae'r FfDC yn cynnwys Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig sy'n cwmpasu asesiadau statudol ac anstatudol.

Cydnabuwyd y dylai'r dull hwn gynnig gwerthusiad mwy integredig ac arbed amser ar nifer o asesiadau. Fodd bynnag, roedd pryder y gallai'r asesiadau statudol gael eu 'gwanhau' oherwydd yr ymagwedd gyfunol hon, a all adael y broses yn agored i her gyfreithiol.

Mae'r Pwyllgor yn nodi sylwadau RSPB Cymru bod yr Asesiad Amgylcheddol Strategol wedi cael ei integreiddio yn yr Arfarniad o Gynaliadwyedd. Hoffem weld rheoliadau yr Asesiad Amgylcheddol Strategol yn cael eu trin mewn ffordd fwy trylwyr ac rydym yn teimlo y byddai hyn yn gyfle i chi ddangos sut y mae'r cynllun yn mynd ati i reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

Pa ystyriaeth a roddwyd i argymhelliad yr RSPB y dylid atodi 'Adroddiad Amgylcheddol' at bob fersiwn o'r Arfarniad o Gynaliadwyedd Integredig yn y dyfodol.

Cydnabuwyd ei bod yn anodd cynnal Aseiad Rheoliadau Cynefinoedd o ystyried natur uchel yr opsiwn a ffefrir ar gyfer y FfDC. Fodd bynnag, roedd y rhanddeiliaid yn teimlo bod diffyg ymgysylltiad â'r Aseiad Rheoliadau Cynefinoedd oherwydd mai ymgynghorwyr oedd wedi'i lunio.

Ai'r bwriad yw defnyddio ymgynghorwyr i lunio fersiwn nesaf yr Aseiad Rheoliadau Cynefinoedd? Os felly, pa fecanweithiau sydd ar gael i rhanddeiliaid gymryd rhan yn y broses hon?

6. Aseidiadau o'r effaith ar y Gymraeg

Cydnabu ein rhanddeiliaid bod cynnal aseidiadau o'r effaith ar y Gymraeg yn ddisgyblaeth newydd yn ein system gynllunio.

Nodwyd nad yw arbenigedd yn y maes hwn wedi'i ddatblygu cystal ag mewn meysydd eraill, fel aseidiadau o'r effaith amgylcheddol. O gofio y bydd gan y proffesiwn cynllunio lai o brofiad o'r aseidiadau hyn – o ran eu cyflawni ac o ran dehongli eu casgliadau – argymhellwyd y dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith o ddatblygu arbenigedd yn y maes hwn.

A fydd Llywodraeth Cymru yn arwain y gwaith o ddatblygu'r arbenigedd mewn awdurdodau lleol ar yr aseidiadau hyn ac wedyn yn cyhoeddi canllawiau ac enghreifftiau o arfer gorau? A all Llywodraeth Cymru gynnig enghreifftiau rhyngwladol sydd wedi bod yn llwyddiannus?

Gan fod cynllunio yn dod o fewn cylch gwaith y Pwyllgor, byddwn yn parhau i graffu ar y FfDC wrth iddo ddatblygu. Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ymateb i'r cwestiynau yn y llythyr hwn erbyn 17 Medi 2018 er mwyn llywio ein gwaith.

Yn gywir,

Mike Hedges AC

Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

